

Langsiktighet i politikken

Taler

Hanna E. Marcussen

Dato

13 august 2013

Sted

Oslo

Omstendigheter

Partiledersforedrag på Litteraturhuset

- 1 Takk for det Andreas, og takk for dette initiativet! Er det noe som virkelig trengs i norsk politikk, så er det mer fokus på de langsiktige perspektivene.

- 5 Grønn politikk handler nettopp om å tenke langsiktig - på hvordan vi vil at samfunnet skal se ut om 10 år, om 50 år og om 100 år. Det er ikke tilfeldig at vårt svenske søsterparti hadde en valgplakat i for noen år siden med teksten - stem langsiktig!

- 10 I dette foredraget skal jeg forsøk å gi svaret på de spørsmålene Litteraturhuset har utfordret oss med. Jeg vil snakke om vårt grønne verdigrunnlag, og internasjonale ideologiske tradisjon, og forsøke å tegne et konkret bildet av hvordan samfunnet vil se om ti år dersom vi fikk bestemme.

- 15 Grønne partier har sine røtter i sosiale bevegelser på 1970-tallet, spesielt miljøbevegelsen, men også freds- og kvinnebevegelsen. Mens de andre politiske ideologiene ble til som svar på de viktigste samfunnsproblemene i forrige århundre, vokser den grønne bevegelsen seg frem som svaret på vår tids nye store utfordring - ødeleggelsen av vårt eget livsgrunnlag.

20

Dette er en relativt ny problemstilling. En problemstilling etablerte politiske partier sliter med å gå fullt og helt inn i. Sannsynligvis er dette fordi de samtidig er representanter for grupper og tankegoods som trekker i motsatt retning.

25

Venstresidens krav om stadig lønnsvekst for folk flest er et eksempel. Høyresidens manglende evne til å skille mellom frihet for mennesker og frihet

for kapital er et annet. Begge tilbøyeligheter står i veien for en miljøpolitikk som
30 fungerer. Resultatet er at de etablerte partiene har akseptert et stadig hurtigere
kjøp-og-kast-samfunn.

Et samfunn der verdi dessverre ofte sidestilles med kortsiktig profitt, ikke med
hvor positivt noe er for samfunnet i et helhetlig og langsiktig perspektiv. Det er
35 ikke rettferdig overfor neste generasjon og det er ikke rettferdig overfor dagens
fattige. For det er disse som må ta regningen for dagens overforbruk.

Vårt idégrunnlag springer ut fra erkjennelsen av at samfunnets ressursbruk ikke
kan vokse inn i evigheten. At vi mennesker er en del av et sårbart økosystem som
40 utgjør eksistensgrunnlaget for alt liv. Å ta vare på naturens mangfold er en
forutsetning for å sikre gode livsbetingelser for mennesker og andre arter.

Grønn politikk handler om å ta konsekvensene av denne erkjennelsen. Ved å
tilpasse vårt energi- og ressursforbruk til naturens tålegrenser vil vi skape en
45 fremtid med reell trygghet og varig velferd. Det handler om å at vi må lære oss å
leve på én planet.

Denne grunntanken kan for mange kanskje ikke synes fremmed. Likevel har
samfunnet vårt de siste hundreårene blitt bygget rundt en tanke om evig
50 ekspansjon, om evig vekst, om evig økende forbruk av materielle ressurser. Og
de dominerende politiske retningene i dagens samfunn baserer seg fortsatt på at
evig vekst er mulig.

Et bilde på grunntanken grønne partier er bygget opp rundt, er at vi alle er
55 passasjerer på et romskipet som seiler alene gjennom verdensrommet. Vi kan
enten ødsle bort forsyningene vi har med på reisen i enorstilt sløsefest. Da
lukker vi øynene for hva som kommer etter, når det bare er tørre smuler igjen å
fordele på en stadig sulten befolkning. Eller vi kan begynne med å se på hva vi
har av ressurser og hvor mye av disse vi kan bruke uten å ødelegge deres evne til å
60 fornyes. Deretter må vi fordele det vi kan tillate oss å bruke på en mest mulig
rettferdig måte.

I forlengelsen av romskipsmetaforen er det også påfallende hvor mange
astronauter som har forstått det mange politikere ikke vil se. Astronauten Edgar
65 Mitchell, en av tolv mennesker som har satt fot på månen, beskrev opplevelsen
slik i 1974:

70 Du utvikler en umiddelbar global bevissthet, et fokus på mennesker, en intens
misnøye med verdenstilstanden, og en trang til å gjøre noe med det. Fra der ute
på månen, ser internasjonal politikk så smålig ut. Du får lyst til å ta en politiker i
nakkeskinnet og dra ham en kvart million kilometer ut og si: "Se på dette du, din
dust."

75 Det er dette globale perspektivet som er kjernen i grønn politikk - erkjennelsen
av at vi for å løse dagens problemer må se hele verdenssamfunnet i sammenheng,
og se at vi har en felles skjebne, vi sitter alle i den samme båten, og vi må tenke på
det store vi.

80 Derfor er den grønne partibevegelsen av et globalt omfang, basert på et felles
manifest. De siste tiårene er nesten hundre grønne partier etablert over hele
verden. Fordi vi ønsker å skape en trygg fremtid for neste generasjon.

85 For å få til det er vi nødt til å tenke nytt. Eller sagt med et sitat som vanligvis
tillegges Albert Einstein - Vi kan ikke løse et problem ved å tenke på samme
måten som da vi skapte det.

Ekspansjon og stadig mer vekst er ikke lenger en løsning på problemene våre.
Fortsetter vi på denne måten fratar vi våre barn, og sannsynligvis også oss selv -
90 muligheten til en trygg fremtid.

Dette er ikke et enkeltspørsmål, og det er ikke noe som vil skje langt frem i tid.
Dette gjelder oss alle, det gjelder din og min fremtid.

95 Klimaendringene skjer allerede, det er ikke lenger abstrakte spådommer om
fremtiden. Det er konkrete hendelser som eksempelvis de store tørkene de har
opplevd i USA, Russland og Australia de senest årene. Vi ønsker å unngå en
fremtid der slike klimakatastrofer er vanlige og enda mye mer alvorlige.

100 Løsningen ligger i å skape et kretsløpsbasert samfunn, et samfunn som tar
hensyn til tålegrensene for økosystemet vi selv er en del av.

Det handler om å sette mennesket i sammenheng.

105 Vi er en helt ny politisk retning. Når vi snakker om blokkuavhengighet, er det

nettopp fordi vi verken er røde eller blå. Mens disse ideologiene handler om hvordan vi skal fordele et stadig økende ressursforbruk, handler grønn ideologi om hvordan vi får ressursbruken inn i forsvarlige rammer.

110

For oss er ikke miljø- og klimahensyn bare noe vi tar når det ikke kommer i konflikt med andre hensyn.

115

Det handler om noe så grunnleggende som å sørge for at generasjonen som vokser opp i dag også skal ha et livsgrunnlag å leve av når de blir voksne.

Det handler om noe så grunnleggende som å ta inn over seg at naturressurser er langt viktigere enn verdipapirer for at et samfunn skal overleve og blomstre.

120

Det handler om å flytte fokuset tilbake på de grunnleggende behovene vi mennesker har. Nok og sunn mat, ren luft, rent vann, og gode, inkluderende lokalsamfunn - er dette sikret kan vi mennesker utfolde oss på alle mulige områder, uten dette er det lite annet som gir mening.

125

I 2013 er behovet for endring tydelig tilstede: En ting er den økonomiske og sosiale krisen som har rammet store deler av verden, en krise Norge så langt har gått klar av, men som fører til stor arbeidsledighet og sosial nød i mange land.

130

Enda viktigere er den økologiske krisen, som handler om klimaspørsmålet, men også om tap av naturområder og biologisk mangfold. Den handler om utarming av matjord, om overforbruk av ressurser som er vitale for at menneskeheten og rikdommen av liv på jorda skal overleve. I løpet av noen få tiår må ikke bare Norge og Europa, men hele verdenssamfunnet omstilles.

135

Den økologiske krisen er vår tids store utfordring. Dessverre finner dagens stortingspartier hele tiden andre saker de mener det er viktigere å krangle om.

140

Når man hører på politiske dueller mellom Jens og Erna kan det høres ut som den store og viktige oppgaven norsk politikk står ovenfor, er å avgjøre om man skal ha formueskatt eller ikke. Jeg kan love dere at det garantert ikke er dette spørsmålet historikerne vil vektlegge når det skal gjøres opp status om hundre år.

Alt reduseres til blokkpolitikk: det er enten de røde eller de blå. Derfor trengs

virkelig Miljøpartiet De Grønne på Stortinget. Norge trenger et parti som setter miljø først, og som er villig til å samarbeide både til høyre og til venstre.

150 Vi trenger et parti som utfordrer de andre partiene - alle de andre partiene - når blokkpolitikk fører til tafatthet, eller når ønsket om kortsiktige penger og kortsiktige arbeidsplasser fører til at rapportene fra FNs klimapanel havner nederst i en skuff.

155 Vi trenger politikere som er villige til å stille store spørsmål, og som er villige til å presentere visjoner for et annerledes Norge.

Ofte møter vi påstanden om at vi er et ettsaks-parti. Det er feil.

160 Det blir like tullete som å si at Høyre er et ettsaks-parti fordi de bare er opptatt av økonomi. For det første er vi ikke bare opptatt av miljø. For det andre er miljø ingen enkeltsak, det er selve livsgrunnlaget som samfunnet vårt er bygget på. Vårt mål er å sørge for at vi tar vare på det livsgrunnlaget, slik at vi kan videreføre et samfunn som er godt å leve i.

165 Formålsparagrafen vår uttrykker det på denne måten:

170 Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet.

175 Vi tar mål av oss til å utforme en helhetlig politikk for nåtid og framtid, basert på tre grunnleggende solidaritetsprinsipper: solidaritet med andre mennesker, solidaritet med fremtidige generasjoner og solidaritet med dyr og natur.

Ofte blir grønne partier møtt med at vi ikke er opptatt av økonomi - det er også feil.

180 Forskjellen mellom grønn økonomisk tenkning og tradisjonell økonomisk tenkning er at vi ser økonomien i sammenheng med det økologiske livsgrunnlaget. Troen på evig økonomisk vekst er et tegn på det motsatte, at man ikke klarer å se sammenhengen mellom økonomi og livsgrunnlaget økonomien er bygget på.

Grønn økonomi forutsetter at økologiske og sosiale hensyn settes foran kommersielle interesser. Vi ønsker en systemendring der menneskets grunnleggende behov er utgangspunkt for økonomien.

190 Det innebærer at økonomien ikke kan baseres på at vi driver en slik rovdrift på naturen, at neste generasjon ikke får dekket sine grunnleggende behov. Derfor er vi et systemkritisk parti - et parti som mener at når det økonomiske systemet vi har laget oss, tar oss i feil retning, er det systemet vi må endre.

195 En grønn økonomi baserer seg på størst mulig grad av gjenbruk og resirkulering. Det er en økonomi som tar hensyn til naturens kretsløp. Det er en økonomi som bidrar til at vårt økologiske fotavtrykk ikke er på mer enn det planeten tåler. I dag hadde vi trengt nesten tre planeter dersom alle skulle levd som oss nordmenn.

200

Det sier seg selv at dette ikke fungerer i lengden, og det er her vi grønne skiller oss fra andre politiske strømninger. Vi tror ikke at det er mulig å skape et økologisk bærekraftig samfunn bare gjennom teknologiutvikling.

205 Vi er teknologioptimister, men vet samtidig at teknologisk utvikling alene ikke løser problemet. Det fikk vi bekreftet i en britisk rapport fra 2009, som viste at vi må få den teknologiske utviklingen til å gå ti ganger raskere enn den gjør i dag, dersom vi skal unngå mer enn to grader global oppvarming. Det viser tydelig at vi trenger nye politiske ideer, som ikke baserer seg på at økt vekst er det eneste
210 saliggjørende.

I 1979 formulerte de tyske grønne fire grunnpilarer å bygge politikken sin på - økologisk bærekraft, sosial rettferdighet, deltakende demokrati og ikkevold. Senere har også respekt for mangfold blitt tatt inn som del av det globale grønne
215 manifestet.

Vi mener sosial rettferdighet er en forutsetning for å få til de omstillingene samfunnet trenger. Skal vi få til en bindende internasjonal klimaavtale, må den oppleves som rettferdig også for fattige land. Vi mennesker kan få til store
220 resultater når vi føler at vi alle trekker i samme retning.

I tillegg har vi et etisk ansvar for å ta vare på samfunnets svakeste individer.

225 Endring starter med enkeltmennesket, derfor mener vi det er viktig at folk opplever at det nytter å engasjere seg. Et deltakende demokrati blir mer gjennomslutning, og beslutningene mer desentralisert. I forlengelsen av dette er digitale rettigheter og personvern blitt en viktig kampsak for grønne partier verden over.

230 Vi forfekter ikkevoldelige løsninger fordi vi vet at de er mer effektive i et lengre perspektiv. Seire som er kjempet frem med fredelige midler gir som regel varig positiv endring raskere.

235 I tillegg er et fredelig og demokratisk samfunn et gode i seg selv.

Styrken i mangfold er velkjent i en økologisk sammenheng. Et økosystem med et stort mangfold er mer robust i møte med endringer.

240 Dette gjelder også for samfunnet vårt. Et samfunn med stort mangfold vil være mindre sårbart i møte med en usikker fremtid. Mangfold er en forutsetning for å finne nye løsninger på kollektive og individuelle utfordringer.

I tillegg anser vi kulturelt mangfold som en betingelse for et grunnleggende fritt
245 og vitalt samfunn. Vi mener at alle mennesker har rett til å foreta egne valg, uttrykke seg fritt og forme egne liv - men med respekt for andres liv og behov. Denne friheten omfatter de sosiale, kulturelle, intellektuelle og åndelige aspektene i et menneskes liv, så vel som de materielle.

250 Å sikre mangfoldet krever gjensidig forståelse, respekt og aktiv beskyttelse. Mangfold beskytter mot intoleranse, ekstremisme og totalitære styresett, og er en uunnværlig kilde til inspirasjon og fornyelse.

Selv om vi er en ny politisk retning, er ikke vårt grønne idégrunnlag løsrevet fra
255 strømningene som har eksistert før oss. Vi liker å si at vi har tatt med oss det beste fra tidligere ideologier.

Fra konservatismen tar vi ønsket om å bevare det som er godt i dagens samfunn. Fra sosialismen tar vi fellesskapsorienteringen og solidaritetsverdiene. Fra
260 liberalismen tar vi troen på enkeltindividet, og skepsisen til statlig overformynderi.

265 Vi har et grunnleggende positivt menneskesyn. Vi tror på menneskets skaperkraft og engasjement. Vår tro på at det er mulig å løse den økologiske krisen henger tett sammen med troen på at vi mennesker har evnen til å endre oss og skape noe nytt. Vår menneskelige vilje gjør oss i stand til å løse også de mest omfattende problemer - bare vi bestemmer oss for å gjøre det.

270 Troen på enkeltindividets evne til å ta gode valg, gjør oss også forholdsvis antiautoritære. Vi er skeptiske til for store maktkonsentrasjoner uavhengige av om disse er offentlige eller private.

275 I likhet med Krf er vi et ikke-materialistisk parti, et parti som erkjenner at det er langt flere faktorer enn materiell velstand som skal til for at mennesker skal bli lykkelige og ha gode liv. Et parti som ser at det finnes langt viktigere verdier her i verden enn det som kan måles i kroner og øre.

280 Derfor setter vi livskvalitet foran stadig større overforbruk. Vi har tillit og tro på at et samfunn bygget på andre verdier enn de materielle vil være et bedre samfunn. Et samfunn som gir større rom for meningsfulle liv. Derfor vil vi blant annet jobbe for at det skal bli lettere å ta ut produktivitetsøkningen i mer fritid heller enn i stadig økt kjøpekraft.

285 Dette er noe vi allerede har gjort flere ganger opp gjennom historien - når vi har gjort arbeidsdagen kortere, eller fått mer ferie.

290 Tanken er ikke ny. John Maynard Keynes, den mest innflytelsesrike økonomen i det 20. århundre, blant annet nevnt som forbilde av vår egen statsminister, skrev et essay i 1931, der han ser for seg at vi, når våre materielle behov var tilfredsstilt, heller vil arbeide mindre og ha bedre tid til alle de fritidssyslene som gir livet mening.

295 Keynes er mer kjente for teoriene om motkonjunkturpolitikk og statlige inngrep for å balansere markedøkonomien. Likevel fant han tid til å tenke visjonært. Og det i 1930, mens industrilandene sto midt i tidenes økonomiske krise.

300 Et annet faktum er at vi, til tross for at forbruket vårt har økt dramatisk siden 60-tallet, ikke har blitt mer lykkelige. Med andre ord er det ikke stadig høyere forbruk som skal til for at folk får bedre liv. Tvert i mot er det stadig flere som

sliter med den berømte tidsklemma.

305 Det som gjør oss mennesker lykkelige er tid til familie og venner, tid til meningsfylte fritidsaktiviteter, muligheten til å bruke evnene våre, følelsen av at vi bidrar til fellesskapet og gode sosiale relasjoner. Dagens konkurransesamfunn bidrar til mye ensomhet, utrygghet og hensynsløs rovdrift på mennesker og miljø. Det underlige er at vi ikke allerede har valgt oss bort fra denne samfunnsmodellen.

310 Et grønt samfunn er et samfunn tilrettelagt for mennesker, ikke for å opprettholde et system som stjeler både tiden og fremtiden vår. Det er et samfunn der vi jobber litt mindre og stresser litt mindre, men bidrar mer til det sosiale fellesskapet.

315 Et rikt liv er fylt av menneskene rundt oss, kulturopplevelser, naturopplevelser, selvutvikling, kjæledyrene våre, idrett, hobbyer eller frivillig arbeid. Gode opplevelser og fantastiske mennesker. Det er det et grønt samfunn handler om.

320 I tillegg til å være mer miljø- og menneskevennlig, er et grønt samfunn også et mer dyrevennlig samfunn. Vi er moralsk forpliktet til å behandle både det enkelte dyr og mangfoldet av liv og økosystemer med respekt og omsorg.

325 Dette har blitt sagt av mange mennesker før meg, men det kan aldri sies ofte nok - et samfunn måles ut fra hvordan det behandler sine svakeste medlemmer. Vår solidaritet slutter ikke ved mennesker, den strekker seg videre til alle levende skapninger.

330 Hvordan ville Norge se ut om ti år dersom Miljøpartiet De Grønne får styre alene? Det er en litt uvant problemstilling i et parti med forkjærlighet for samarbeid på tvers av den tradisjonelle blokkpolitikken.

Så først vil jeg si at det er interessant å se hva vi kan få til før vi kommer så langt.

335 Vi kan nemlig bidra til å endre Norge sammen med andre politiske partier. Vi ser det allerede. Ved å være i kommunestyre landet over, får vi andre politikere til å bry seg mer om miljø. Ved å være synlige i den norske valgkampen har vi fått miljøsaken høyere på agendaen. Selv med noen få grønne stemmer på Stortinget vil vi kunne legge mer press på de andre partiene: med oss tilstede vil

politikere fra andre partier måtte sette miljøsakene høyere på dagsorden også nasjonalt. Og kanskje vil vi drive en kile inn i den kjedelig og ofte ødeleggende blokkpolitikk.

345 Et Norge der det skjer vil være et bedre Norge

Så tilbake til oppgaven.

350 Omstillingen vi står overfor er veldig stor. Derfor kan det være lurt å løfte blikket, og se bakover i historien. Ved tidligere veiskiller i menneskehetens historie fantes det de som ble stemplet som naive fordi de våget å tro at grunnleggende trekk ved samfunnet kunne endres.

355 Men verden har gått gjennom store omstillinger før. I 1942 var det bare fire demokratiske land i et Europa som ellers var preget av verdenskrig: Storbritannia, Sveits, Sverige og Irland. 20 år senere hadde det meste av vest-Europa blitt fritt. I 1982 var likevel storparten av Øst-Europa fortsatt under diktatorisk kommunisme.

360 I dag lever de fleste europeere i liberale demokratier. Nå må vi igjen brette opp ermene for å endre samfunnet vårt til noe bedre.

365 I et grønt Norge om ti år, vil vi være godt i gang med utfasingen av oljeindustrien, og med å etablere vindkraft, solkraft og geotermisk energi som skaper nye arbeidsplasser og leverer ren kraft til Europa.

370 For å finne noe som likner kan vi se til Tyskland, der de tyske grønne er blant de sentrale pådriverne for energirevolusjonen "Die Energiewende". I Tyskland skal kjernekraft og kull erstattes med fornybar energi. Om ti år har vi startet en tilsvarende omstilling her hjemme.

Det energipolitiske verdensbildet er allerede i ferd med å endre seg. For å ligge i front har vi startet satsingen på morgendagens løsninger.

375 Investeringene og de dyktigste ingeniørstudentene går ikke lenger til petroleumsnæringen. I stedet har konkurranseevnen i det landbaserte norske næringslivet blitt styrket, fordi den løpske oljeøkonomien ikke lenger presser kostnadsnivået opp i skyene.

Omstillingen til fornybare løsninger for transport, matproduksjon, energiproduksjon og andre sektorer er i ferd med å bli den viktigste vekstnæringen. Grønne næringer tar med seg kompetansen fra petroleumsindustrien inn i en bærekraftig økonomi. Norge er fremdeles verdensledende på flere industriområder, også etter at oljealderen begynner å ta slutt.

Bare et mangfold av nye ideer, teknologier og virksomheter setter oss i stand til å løse alle oppgaver uten bruk av fossil energi. Derfor har vi også innført en rekke grep som bedrer vilkårene for gründere og småbedrifter.

Norge sees på som et foregangsland i klimaarbeidet, og tiltrekker seg derfor internasjonal oppmerksomhet og kompetanse.

Det er verd å huske Jens Bjørneboes advarsel den gangen Norge ble et oljeland: Man kan ikke spise penger. «Av alle de onde drømmer jeg har i våken tilstand, holder oljen langs Norskekysten på å bli en av de ondeste» «Det er en del av marerittet at de norske oljefunn er den største ulykke som har rammet dette landet - det kan bli en landsulykke som stiller alt annet som har hendt oss, fullstendig i skyggen. Det verste er at jeg er sanndrømt».

Med Miljøpartiet De Grønne ved roret ble ikke Bjørneboe sanndrømt likevel.

I det grønne samfunnet om ti år har gjennomsnittsnordmannen litt lavere kjøpekraft, men samtidig mer tid. Det gir rom for at flere kan leve ut drømmene sine.

Skatte- og avgiftssystemet brukes aktivt for å legge om produksjon og forbruk av varer slik at forbruket blir mer økologisk bærekraftig. For eksempel er momsen fjernet på økologisk mat. Vi har gitt produkter lengre levetid ved å styrke kravene til kvalitet og garantitid, og gjort det lønnsomt å reparere fremfor å kaste.

Den totale mengden søppel som kastes hvert år er på vei nedover. Det brukes mindre unødvendig emballasje, og langt mindre mat går til spille. Informasjonen forbrukerne får om ulike produkter er langt bedre på miljø, helse og etikk.

420 Vi har satset stort på miljøvennlige transportløsninger og startet utbyggingen av høyhastighetsbaner. Norge er i ferd med å bygge et moderne jernbanenett som kan erstatte flytrafikken mellom de store byene. Vi har grønnere byer med færre biler, bedre kollektivnett, og gjennomgående sykkelveier. Den lokal luftforurensning hører snart fortiden til.

425

I distriktene bruker man fremdeles mye bil, men disse går på strøm - bedre teknologi har gitt økt rekkevidde. Tanken om bensin- og dieseldrevne biler synes nesten like fjern som dampdrevne lokomotiver i dag.

430 Hovedveinettet har ikke fått økt kapasitet, men de er godt vedlikeholdt og det er midtskinner på alle strekninger, slik at dødsulykker nesten ikke forekommer lenger. Det er slutt på å bygge broer og tunneler over alle fjorder og til hver en øy - ferger drevet av strøm eller biodrivstoff har overtatt for drømmene om stadig flere broer og tunneler.

435

Fordi vi har turt å prioritere, har vi klart å skape et fremtidsrettet transportsystem.

I de grønne byene er sentrum nesten bilfrie - gatene er dominert av mennesker
440 som går eller sykler, og noen traseer med trikker, bybaner og busser.

Færre trenger bil for å komme seg på jobb, til butikken eller for å besøke noen. Miljøvennlige alternativer holder for å nå alle de reisemål man har i løpet av en hverdag. Ingen store bilveier pløyer seg tvers igjennom sentrale bydeler og
445 skaper barrierer og utrygghet.

Byene er i ferd med å bli bedre klimatilpasset ved å bli mer robuste. Grønne tak absorberer nedbør, og minsker flomfaren samtidig som det sikrer grønne lunger og sosiale rom for befolkningen. Lokal energiproduksjon og urban
450 matproduksjon er trender som brer om seg.

Å skape bærekraftige byer handler ikke bare om klima og miljø, men også om å skape en mangfoldig by med rom for ulike livsstiler og mennesker.

455 Tilhørighet og engasjement for nærmiljøet er viktig for en levende bykultur. Innbyggerne får stadig større mulighet til å påvirke utviklingen gjennom mer

460 lokalt selvstyre, brukermedvirkning og bedre satsing på utvikling av lokalt kultur- og næringsliv. Dette motvirker også ensomhet og styrker det sosiale fellesskapet.

465 For å skape levende bygdesamfunn har vi satset mer på lokale skoler, butikker, møteplasser og varierte arbeidsplasser. Innbyggerne og næringslivet i distriktene har fått tilgang på viktig teknologisk infrastruktur uten at det koster mer enn i sentrale strøk.

470 Vi har senket behovet for pendling og transportrelatert forurensning ved å satse på regional næringslivsutvikling. Vi har lagt grunnlaget for nye, innovative og grønne arbeidsplasser i nærheten av der folk lever.

475 Landbruket har blitt mer bærekraftig, med flere arbeidsplasser, som gir grunnlag for livskraftige norske bygdesamfunn. Vi har snudd trenden med at småbruk legges ned i store antall. Det har blitt mulig å leve av å produsere mat. Bruken av kraftfôr har gått ned, og den norske selvforsyningsgraden har gått opp.

Dyrevelferden i landbruket står sterkere, og pelsdyrfarmene er borte.

Mange andre aspekter av samfunnet opplever også endring.

480 Kystfiskeflåten er igjen ryggstølen i norsk fiskerinæring, med havfiskeflåten som supplement med strenge krav til lokal landing av fisken. Villaks-stammen er ikke lenger truet.

485 Vi er i ferd med å gjenreise den sosiale boligpolitikken. Det er mulig for alle å skaffe seg en nøktern bolig til overkommelig pris og behovet for studentboliger er dekket.

490 Skolen har blitt mindre byråkratisk, skjemaveldet er mindre og lærerne har mer tid til å være nettopp lærere. Arbeidsmiljøloven for elevene er styrket, og det er større muligheter for praktisk læring.

I helsesektoren er det større vekt på målrettet forebygging, og økt satsing på det psykiske helsevernet.

495 Vi har kommet langt nærmere reell lønnsutjevning til fordel for

kvinnedominerte yrker.

500 Vi har økt kulturbudsjettet, og vilkårene for blant annet billedkunstnere har blitt bedre. Det er lagt bedre tilrette for profesjonelle kulturarbeidere.

505 Flyktning- og innvandringspolitikken har blitt mer human, og saksbehandlingen går raskere. Vi sender ikke lenger ut barn som har levd store deler av livet sitt i Norge.

Datalagringsdirektivet er tatt ut av norsk lov, og personvernet står sterkere. Det er mindre vilkårlig overvåking av norske nettbrukere.

510 Det offentlige verdsetter arbeidet som frivillige organisasjoner utfører høyere og bidrar til mer samarbeid mellom stat, kommune, private og frivillige. Vi har økt statusen frivillig arbeid har i samfunnet, både for humanitære og religiøse hjelpeorganisasjoner, organisasjoner for barn, ungdom og idrett, pasientforeninger, kvinneorganisasjoner, miljøorganisasjoner, beredskapsorganisasjoner, innvandrersorganisasjoner, velforeninger, 515 kulturorganisasjoner, yrkesrettede organisasjoner og mange andre.

Jeg begynte dette foredraget med å snakke om den økologiske krisen vi står overfor. En krise vi må finne løsninger på i løpet av min levetid. Uten endring styrer vi mot en global oppvarming på 4-6 grader, og vi mister arter opp mot 520 1000 ganger fortere enn den naturlige utviklingen skulle tilsi. Dette handler om selve livsgrunnlaget vårt, og det er skremmende, det er stort, og det er vanskelig å ta inn over seg.

525 Den beste måten å håndtere noe som er skremmende på er verken å fornekte det, eller å forsøke å løpe fra det. Det er å møte frykten, og erstatte frykten med håp. Det er nettopp dette grønne politikk handler om: Håpet og troen på at det er mulig å løse klima- og ressurskrisene. At det ikke er for sent. At det nytter. Og at vi kan gjøre det samtidig som vi skaper et enda bedre samfunn for oss alle.

530 I Norge har vi de beste forutsetninger til å gå foran og vise vei. Vi bor i et av verdens aller rikeste, aller tryggeste og aller mest vellykkede land. Vi har både de menneskelige og økonomiske ressursene som skal til for å starte den storstilte omstillingen til fornybarsamfunnet.

Nå gjelder det at vi har mot til å faktisk gjøre det.

Derfor trengs Miljøpartiet De Grønne på Stortinget. Derfor har vårt grønne idégrunnlag noe viktig å tilføre norsk politikk.

540

Og i år har vi også muligheten. Derfor håper jeg at du vil stemme grønt i år.

Det handler om å sette mennesket i sammenheng.

545

Kilde

Miljøpartiet De Grønne (v. Hanna E. Marcussen)

Emner

Bærekraftig, Foredrag, Miljø, Miljøpartiet De Grønne, Miljøvern, Ressursforvaltning, Rettferdighet, Stortingvalg, Valg

550

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/langsiktighet-i-politikken>

555

560

565

570